

**ABSTRAKTAIS EKSPRESIONISMS -
EMOCIJU VALODA**

**ABSTRACT EXPRESSIONISM -
LANGUAGE OF EMOTIONS**

TĒZES / THESIS

**RĪGA - DAUGAVPILS
23.-25.09.2014.**

DAUGAVPILS

MARKA MĀKSLAS
ROTĶO CENTRS

EIROPAS KULTŪRAS
GALVAPILSĒTA

RĪGA | 2014

NOTIKUMS

ABSTRAKTAIS EKSPRESIONISMS - EMOCIJU VALODA

ABSTRACT EXPRESSIONISM - LANGUAGE OF EMOTIONS

TĒZES / THESIS

**RĪGA - DAUGAVPILS
23.-25.09.2014.**

1935. gadā Ņujorkā, kad Markusam Rotkovičam bija 32 gadi, viņš pievienojās vēl citiem Amerikas ebreju māksliniekiem, kuri bija izveidojuši grupu *The Ten*, kas paplašināti tika saukta arī par *The Ten Who Are Nine*, jo dalībnieki bija deviņi. Desmit, starp citu, ir minimālais skaits, cik ebreju vīriešu var nodoties noteiktiem reliģiskiem pienākumiem. Savu pieeju mākslai grupa raksturoja kā pretošanos Amerikas tālaika glezniecībai, kas aizrūvējusies ar pārlieku burtisku attēlošanu. Kritiķi viņus dēvēja kā ekspresīvus, radikālus un eksperimentālus.

Grupa pajuka 1939. gadā, bet 1940. gada janvārī Markus Rotkovičs pieņēma vārdu Marks Rotko. 20. gadsimta 40. gadu sākumā Rotko atklāja savu rokrakstu – lielo krāsu laukumu glezniecību, – ar kuru laika gaitā iemantoja pasaules slavu.

Viens no agrākās grupas *The Ten* dalībniekiem bija mākslinieks Ādolfs Gotlībs, ar kuru kopā 1943. gada 7. jūnijā Marks Rotko uzrakstīja vēstuli *The New York Times* mākslas redaktoram – kā atbildi publicētai recenzijai, kas abus māksliniekus neapmierināja, tālab viņi nolēma savus uzskatus paust publiski. Vēstule iegājusi vēsturē kā savveida manifesti.

“Kritiskais prāts māksliniekam ir viens no neizdibināmajiem dzīves noslēpumiem,” skan vēstules pirmais teikums. Bet tālāk, uzskaitot principus, pēc kādiem abi autori strādā, nodarbošanās ar mākslu tiek noraksturota kā piedzīvojumu pilna ļaušanās nezināmajam, bet iztēle – kā pasaule, kas ir pilnīgs pretstats veselajam saprātam.

Starp citu, Rotko nepatika, ka viņu cenšas ierūmēt abstraktā ekspresionisma lauciņā. “Mani neinteresē attiecības starp krāsu vai formu, vai vēl kaut ko. Mani nodarbina tikai un vienīgi vēlme paust cilvēka pamata emocijas: traģēdiju, ekstāzi, nolemtību un citas,” tā viņš savulaik teicis. Tomēr tieši abstraktais ekspresionisms bija pirmā Amerikas mākslinieku kustība, kas ieguva starptautisku atpazīstamību un nolika Ņujorkas mākslas scēnu globālā priekšplānā, atnesot arī Rotko pasaules atpazīstamību.

Konference “Abstraktais Ekspresionisms: Emociju valoda”, kas tiek rīkota par godu Marka Rotko 111. gadu jubilejai, kura aprit 25. septembrī, ir par neskaitāmajām šķautnēm, kas priekšstatu par Rotko, kā arī par Ņujorkas skolu un abstrakto ekspresionismu padarīs reljefaināku. Lektoru vidū ir gan rūdīti Rotko biogrāfi un pētnieki; gan gleznotāji, kas tēmu izzina no odes puses; gan Marka Rotko laikabiedri, kas lasījumus atšķaidīs ar tik vērtīgo klātbūtnes sajūtu.

“Kad Rotko atļaidās dīvēngultā, kas bija piestumta pie vienas no darbnīcas sienām, viņš klāstīja, kā dievina Rembranta portretu balti luminiscējošās krokotās apkakles, un to, kā tās atgādina gaismas mākoņus, lidināmie uz tumšā fona. Šķita, ka Rotko garīgās mājas atradās tajā laikā un ka viņš pats dzīvoja nepareizajā gadsimtā,” atstāsta Pols Hakslijs, britu gleznotājs, viens no konferences dalībniekiem un Marka Rotko laikabiedrs.

Domāju, ka šīs divas dienas, kuras pavadīsim, klausoties lekcijas un stāstus par izcilo mākslinieku, par krāsām, emocijām un Ņujorku, būs lielisks ceļojums – ne tikai ar vilcienu no Rīgas uz Daugavpili. Lai tā kļūst par “piedzīvojumu pilnu ļaušanos nezināmajam”!

In 1935, New York, when Marcus Rothkovich was 32 years old he joined other American Jewish artists who had organized a group The Ten, whose more extended name was The Ten Who Are Nine, because actually the members were nine. By the way, ten is the minimal number of Jewish men for them to perform certain religious duties. The group characterized their approach to art as a resistance to American painting of that time, which, in their opinion, was too much involved in depicting everything literally. Critics called them expressive, radical and experimental.

The group disbanded in 1939, but in January of 1940 Marcus Rothkovich adopted the name of Mark Rothko. By the beginning of the 40s of the 20th century, Mark Rothko had found his own style in painting – large color field painting –, which in the course of time gained worldwide fame.

One of the members of the previous group The Ten was Adolph Gottlieb, and together with him Mark Rothko wrote a letter to the art editor of The New York Times on June 7, 1943 – a response to a published critical review, which did not satisfy either of artists and they decided to express their opinions publicly. In history this letter is known as a kind of manifesto.

The first sentence of the letter runs: “Critical mind for an artist is one of the unfathomable mysteries of life”. But further, when they list the principles they adhere in their work, engagement in art is characterized as the indulgence in something unknown full of adventures, while imagination – as a world which is an absolute opposite of common sense.

By the way, Rothko was quite vexed with being placed within the frames of abstract expressionism. He once said: “I am not interested in the relations between color and form, or between something else. I am preoccupied only and solely with the wish to express basic human emotions: tragedy, ecstasy, fatality and others”. However, just abstract expressionism was the first American artist movement that gained international recognizability and placed New York art arena in the global foreground, thereby making also Rothko recognizable all over the world.

The conference “Abstract Expressionism: Language of Emotions” which is held in honor of Mark Rothko's 111th jubilee on September 25 is about uncountable facets which make the impression about Rothko, as well as about New York school and abstract expressionism, more relief. Among the lecturers there are experienced Rothko's biographers and researchers; painters who study the theme from inside; contemporaries of Mark Rothko who will make the readings more lively by the valuable feeling of presence.

“When Rothko lay down on the convertible, which was pushed to one of the studio walls, he expounded on how he admired white luminescent ruffs in Rembrandt's portraits and on that they remind of clouds of light hovering against a dark background. It seemed that Rothko's spiritual home was in that time, but he himself lived in a wrong century,” tells Paul Huxley, the British painter, one of the conference participants and Rothko's contemporary.

I believe that these two days which we are going to spend listening to lectures and stories about the outstanding artist, about colors, emotions and New York, will be a wonderful trip not only on train from Riga to Daugavpils. Let it become “the indulgence in something unknown full of adventures”!

Desmit gadus pēc Marka Rotko simtgades svinībām Daugavpilī tika atklāts Marka Rotko mākslas centrs, kas gada laikā ar mākslinieciski augstvērtīgu, saistošu, mūsdienīgu ekspozīciju spējis piesaistīt vairāk nekā 90 000 apmeklētāju un kļuvis par Daugavpils lepnumu, izcilu piemēru visai Latvijas kultūrtelpai un nozīmīgu punktu Austrumeiropas kultūras kartē.

Šis notikums lielā mērā ir padarījis iespējamu starptautisko konferenci „Abstraktais ekspresionisms: emociju valoda”, kas notiks Marka Rotko 111. dzimšanas dienas priekšvakarā šajā septembrī, iezīmējot spilgtu akcentu Rīgas – Eiropas kultūras galvaspilsētas tematiskajā līnijā „Okeāna alkas”.

Tas ir viens no poētiskākajiem tematisko līniju nosaukumiem „Rīga – 2014” programmā, ietilpīgs un dziļš kā pats okeāns. Šīs līnijas veidotāji aicina izzināt pasaules plašumu un tās eksistenciālos noslēpumus, cilvēka garīgo vertikāli, degsmi, ar kādu cilvēka gars tiecas pēc jauniem apvāršņiem, radīšanas apsēstību, kurā vienlīdz svarīga ir garīgā dimensija, jutekļu pieredze un apziņas / zemapziņas ritmika. Un tieši tāds dziļums piemīt arī Marka Rotko darbiem.

Abstrakcija un emocijas ir grūti izmērāmi un nosacīti definējami jēdzieni, tomēr nevaram apšaubīt emociju iedarbīgumu vai fantāzijas lidojumu, kam ceļu paver abstrakcija. Šāda mēroga abstraktajam ekspresionismam veltīta konference Latvijā notiks pirmo reizi. Ar nepacietību gaidīsim vadošā Marka Rotko pētnieka, britu mākslas vēsturnieka Dr. Deivida Anfama (Dr. David Anfam) uzstāšanos, būsīm pagodināti tikties ar Marka Rotko bērniem Kristoferu Rotko (Christopher Rothko) un Keitu Rotko Praizelu (Kate Rothko Prizel), iepazīsimies ar pasaulē atzītiem mākslas zinātniekiem un Rotko iedvesmotiem māksliniekiem no Parīzes, Ņujorkas, Londonas, Madrides, Sanpaulu un Maskavas.

Rudens Latvijā ik gadus nāk ar Rotko purpura, oranžā un sarkanā nokrāsām. Šogad – arī ar pasaules elpu. Lai izcilā mākslinieka jubilejas programma sagādā daudz gandarījuma un izziņas alku!

Patiesā cieņā,
Dace Melbārde
Kultūras ministre

Ten years after the celebration of Mark Rothko's centenary, Mark Rothko Art Centre was opened in Daugavpils; and within a year's time via its highly artistic, fascinating, modern exposition it has managed to attract more than 90 000 visitors and has become the pride of Daugavpils, an excellent example to the whole culture space of Latvia and a significant point on the cultural map of Eastern Europe.

To a large extent, this event has made it possible to organize the international conference "Abstract Expressionism: Language of Emotions", which will be held in Daugavpils on the eve of the 111th Mark Rothko's birthday this September, marking a striking accent in the Riga – the Capital of European Culture thematic line "Longing for the Ocean".

This is one of the most poetic names given to thematic lines in the "Riga – 2014" program, capacious and deep like the ocean itself. The creators of this line invite to explore the wide expanse of the world and its existential mysteries, human's spiritual vertical, ardor with which a human spirit aspires to new horizons, obsession with creation where equally important are a spiritual dimension, experience of sense organs and rhythm of consciousness/sub-consciousness. And this is just the depth that Mark Rothko's works possess.

Abstraction and emotions are notions difficult to measure and define, however we cannot question the force of emotions or flight of imagination for which the abstraction clears the way. The conference of this scale dedicated to abstract expressionism will be held in Latvia for the first time. We will be looking forward to the report by the leading Mark Rothko's art researcher, the British art historian Dr. David Anfam, we will be honored to meet Mark Rothko's children – Kate Rothko Prizel and Christopher Rothko, we will meet world recognized art scientists and artists inspired by Rothko's art from Paris, New York, London, Madrid, São Paulo and Moscow.

Every year autumn in Latvia comes with Rothko's purple, orange and red colors. This year – also with the breath of the world. May the jubilee program of the outstanding artist give you great satisfaction and longing for cognition!

Respectfully yours
Dace Melbārde
Minister for Culture

Cilvēki, viņu prasmes, zināšanas un spēja realizēt savas ieceres nosaka pilsētas, reģiona un valsts attīstību.

2003. gadā, pateicoties pilsētas iedzīvotāju zināšanām, iniciatīvai un pārliecībai, radās ideja atgriezt mājās pasaulslavenā mākslinieka Marka Rotko vārdu. Keitas Rotko Praizelas un Kristofera Rotko ticība, palīdzība un augstākā līmeņa mecenātisma piemērs ļāva šīm idejām īstenoties, lai Daugavpils gadu no gada kļūtu atvērtāka kultūras norisēm.

Šogad, atskatoties uz projekta realizācijas ceļu vienpadsmit gadu garumā, ar pārliecību var teikt, ka Rotko centra izveide un pirmā gada darbība ir ietekmējusi uzskatus par kultūras objektu nozīmi pilsētas un reģiona attīstībā. Rotko centra izveide un aktivitātes pievērsušas ne tikai Latvijas, bet arī starptautisku uzmanību Latvijas otrajai lielākajai pilsētai, šādi motivējot mūs turpmākajam darbam. Spilgts apliecinājums tam ir šodienas konference "Abstraktais ekspresionisms – emociju valoda", kas pulcē prominentas personas no visas pasaules. Taču ne mazāk svarīga ir pašas pilsētas un reģiona iedzīvotāju iesaiste šajā procesā, apzinoties savas spējas un vēlmi būt piederīgiem tik nozīmīgiem mākslas zinātnes analīzes procesiem.

Šogad 10. reizi notiek Starptautiskā mākslas rezidence „Mark Rothko”, kas nopietni iezīmē mākslas pasaulē arī Daugavpils vārdu. Sveicu šī gada rezidences māksliniekus no Apvienotās karalistes, ASV, Austrālijas, Ēģiptes, Indijas, Latvijas, Vācijas un apliecinu, ka Daugavpils vienmēr būs atvērta māksliniekiem un mākslas aktivitātēm.

Nenoliedzams lepnums būt daļai no grandiozā Eiropas kultūras galvaspilsētas „Rīga 2014” pasākumu programmas, kas tieši ar kultūras saitēm savieno Rīgu un Daugavpili.

Izdošanos un panākumus mākslas procesos! Un lai Daugavpils vienmēr ir dzinulis jaunām idejām un vēlmei atgriezties šeit atkal un atkal!

Jānis Lāčplēsis

Daugavpils pilsētas domes priekšsēdētājs

People, their skills, knowledge and their ability to implement their own ideas determine the development of the city, region and state.

In 2003, thanks to knowledge, initiative and confidence of the city population, the idea of bringing home the name of world-famous artist Mark Rothko emerged. Kate Rothko Prizel's and Christopher Rothko's great trust, assistance and generous sponsorship have made the implementation of these ideas possible, so that from year to year Daugavpils would become more open to various cultural events.

This year, when looking back on the eleven year long period of project implementation, we can say with full confidence that Rothko Centre and its first year activities have changed the opinions about the place and importance which culture objects have for the development of the city and region. Rothko Centre and its activities have attracted not only Latvia's but also international attention to the second greatest city of Latvia, thereby motivating us for future work. Today's conference "Abstract Expressionism: Language of Emotions", which has assembled prominent persons from the whole world, is a bright testimony to this fact. However, of no lesser importance is the involvement of the people from our city and region in this process, as they are aware of their ability and wish to belong to such significant processes of art science analysis.

This year, the International Artists Residence "Mark Rothko" takes place for the 10th time already, and it has become the event that makes the name of Daugavpils known in the world. I welcome the participants of the residence from the United Kingdom, the USA, Australia, Egypt, India, Latvia, Germany and I assure you that Daugavpils will always be open to artists and art activities.

We are really proud of having the opportunity to participate in the activities of the comprehensive program of Riga - the European Capital of Culture 2014, which links Riga and Daugavpils via cultural contacts.

I wish you great success in all art processes! And let Daugavpils always be the impulse that leads to new ideas and a wish to return here again and again!

Jānis Lāčplēsis
Chairman of the Daugavpils City Council

Godātais lasītāj!

Jau tagad redzams, ka Rīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas vārds skan visā Latvijā, paplašinot kultūras izpratni un ienesot jaunas tradīcijas un caur programmas nosaukumu Force Majeure apliecinot kultūru kā spēcīgu, labdabīgu un nepārvaramu varu, kas maina cilvēku un pilsētu dzīvi uz labu.

Šogad kultūras programma parāda daudzkrāsaino kultūras notikumu un kultūras personību spektru visā Latvijā. Rīga 2014 programmas ietvaros aicinām arī uz Marka Rotko – mākslinieka un iedvesmotāja – dzimšanas dienas svinībām Rīgā un Daugavpilī. Plašā notikumu programma aicina uz klusuma laboratoriju vilcienā, aicina iedziļināties mākslinieka daiļradē caur mūziku un kino, aicina iegūt Latvijas laikmetīgās glezniecības ainu caur izstādi. Taču visbūtiskākais, ka Daugavpils Marka Rotko centram izdevies starptautiskajā konferencē pulcēt izcilus mākslas speciālistus, lai diskutētu par Rotko devumu pasaules mākslā.

Šim un arī citiem Eiropas kultūras galvaspilsētas notikumiem varat sekot līdzi www.riga2014.org!

Tiekamies Eiropas kultūras galvaspilsētas notikumos!

Diāna Čivle

Nodibinājuma Rīga 2014 vadītāja

Dear Reader!

We see that the name of Riga as the European Capital of Culture sounds throughout Latvia, expanding the understanding of culture and introducing new traditions, and through the name of the program Force Majeure testifying to culture as the force vigorous, beneficial and invincible, which changes the life of people and cities for the better.

This year, the event program features the multicolored spectrum of culture events and culture personalities throughout Latvia. Within the frame of Riga 2014 program, we invite also to Mark Rothko's – the artist and inspirer's – birthday celebrations held in Riga and in Daugavpils. The extensive event program invites to the silence laboratory in a train, invites to immerse oneself in artist's creative work through music and cinema, and invites to gain the picture of Latvian contemporary art through the exhibition. However, the most essential thing is the fact that Daugavpils Mark Rothko Centre has managed to assemble outstanding art specialists to a conference to discuss Rothko's contribution to world art.

You can follow this and other European Capital of Culture events on www.riga2014.org!

Let's meet at the events of European Capital of Culture!

Diāna Čivle

Leader of Riga 2014 foundation

Otrdiena, 23. septembris / Tuesday, September 23

Konference "Abstraktais ekspresionisms: emociju valoda"

Rīga, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Imanta Ziedoņa zāle

Conference "Abstract Expressionism – The Language of Emotions"

Riga, National Library of Latvia, Imants Ziedonis Hall

10.30 – 10.40 Atklāšanas uzruna (*Opening Speech*)

10.40 – 11.30 Dr. Kristofers Rotko (*Christopfer Rothko*, Ņujorka) "Marks Rotko un formas klusā dominante" (*Mark Rothko and the Quiet Dominance of Form*)

11.30 – 12.30 Prof. Pols Hakslijs (*Paul Huxley*, Londona) "Rotko un Ņujorkas skola: Personiskas sastapšanās" (*Rothko and the New York School: Personal Encounters*)

12.30 – 13.30 Dr. Deivids Anfams (*David Anfam*, Londona) "Vinsents/Klifords: Pētījums par mākslu un identitāti" (*Vincent/Clyfford - A Study Art & Identity*)

13.30 – 14.30 Kafijas pauze (*Coffee Break*)

14.30 – 15.30 Prof. Senfords Vurmfelds (*Sanford Wurmfeld*, Ņujorka) "Rotko/Kacs: Rotko krāsu izmantojums no krāsu uztveres teorijas viedokļa" (*Rothko/Katz: Rothko's Use of Color from the Point of View of Color Perception Theory*)

15.30 – 16.30 Prof. Marko Džanoti (*Marco Gianotti*, Sanpaulu) "No Gētes līdz Rotko: Jauni veidi, kā ar krāsu tvert un radīt" (*From Goethe to Rothko: New Ways of Perceiving and Creating through color*)

16.30 – 17.30 Dr. Annija Koena-Solala (*Annie Cohen-Solal*, Parīze) "Marka Rotko daudzie ceļojumi" (*The Many Voyages of Mark Rothko*)

19.00 – 19.25 Prof. Džeimss Klārks (*James Clarke*, Londona) – ievadvārds pirms koncerta (*Opening Speech before the Concert*)

Prof. Džeimsa Klārka koncerts "Untitled No.1" 18 instrumentiem. Ar Marku Rotko cieši saistīts muzikāls skaņdarbs. Latvijas pirmatskaņojums. "2014-N" 20 instrumentiem. Pasaules pirmatskaņojums jaunam skaņdarbam, kas veltīts ekspresionismam mūzikā un mākslā.

(*Prof. James Clarke's concert "Untitled No.1" for 18 instruments. Musical composition closely related to Mark Rothko. Latvian premiere. "2014-N" for 20 instruments. World premiere of the new composition dedicated to expressionism in music and art.*)

Ceturtdiena, 25. septembris / Thursday, September 25

Konferencē "Abstraktais ekspresionisms – Emociju valoda"

Daugavpils, Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs

Conference "Abstract Expressionism – The Language of Emotions"

Daugavpils, Daugavpils Mark Rothko Art Centre

10.30 – 10.40 Atklāšanas uzruna (*Opening Speech*)

10.40 – 11.20 Eleonora Šturma (Nujorka) "Edvīns Strautmanis – trimdas abstraktais ekspresionists" (*Edvins Strautmanis – Abstract Expressionist in Exile*)

11.20 – 12.00 Prof. Valters Unterrainers (*Walter Unterrainer*, Dānija/Zviedrija) "Muzeji un citas izstāžu telpas jeb kā mākslinieki iemācās mīlēt arhitektus" (*Museums and Other Exhibition Spaces or How Artists Learn to Love Architects*)

12.00 – 13.00 Kafijas pauze (*Coffee Break*)

13.00 – 13.40 Prof. Džeimss Klārks (*James Clarke*, Londona) "Abstraktais ekspresionisms mūzikā un mākslā" (*Abstract Expressionism in Music and Art*)

13.40 – 14.20 Dr. Hosē M. Sirija (*José M. Ciria*, Madride/Londona) "Rotko brīnumi" (*Rothko's Miracles*)

14.20 – 15.00 Pīters Grifins (*Peter Griffin*, Londona) "Mūzika, dzeja, glezniecība" (*Music, Poetry, Painting*)

15.15 – 15.45 Džeimsa Breslina "Marks Rotko. Biogrāfija" grāmatas latviešu izdevuma prezentācija (*Presentation of the book - James Breslin "Mark Rothko. A Biography"*).

16.00 Mākslas izstāžu atklāšana (*Opening of Art Exhibitions*)

17.00 Koncerts "Krievu avangarda mūzika" (*Concert "Russian Avant-garde music"*)

Kristofers Rotko “Marks Rotko un formas klusā dominante”

Kaut atzinis, ka “nav nekāds kolorists”, Marks Rotko, šķiet, visvairāk tiek slavināts tieši par meistarību pārvaldīt krāsu. Ir tik tiešām grūti uzlūkot viņa klasiskās abstrakcijas no 50. un 60. gadiem, neizjūtot pārsteigumu par paletes drāmu un daijrūnību. Tomēr iedzījinoties, ir jāsecina, ka forma – un nevis krāsa – ir noteicošais spēks Rotko gleznās. To var apjēgt, pilnīgāk izvērtējot mehānismus, kā Rotko darbos panākta ietekme uz skatītāju. Tas redzams arī, rūpīgi izsekojot Rotko daijrades attīstībai, pamanot būtiskas formālās, ne tik daudz krāsu transformācijas, kas bruģējušas ceļu uz tīru ekspresivitāti.

Christopher Rothko “Mark Rothko and the Quiet Dominance of Form”

Despite his avowal that he was “not a colorist,” Mark Rothko is celebrated, perhaps foremost, for his command of color. Indeed it is hard to look at his classic abstractions from the 1950s and 1960s and not be struck by both the drama and the eloquence of his palette. Yet, closer inspection reveals that form, not color, is primary defining force in Rothko's work. This understanding follows from a fuller appreciation of the mechanisms by which Rothko's works achieve their effects on the viewer. It also stems from a close study of the development of Rothko's oeuvre and the crucial formal, rather than color-based, transformations in style that he made en route to the unalloyed expressivity of the classic work.

Kristofers Rotko ir beidzis Jēlas universitāti ar specializāciju literatūrā un Mičiganas universitātē ieguvis doktora grādu psiholoģijā. Viņš ir strādājis kā klīniskais psihologs gan privātās ārstniecības iestādēs, gan klīnikās, un kā klasiskās mūzikas kritiķis daudz rakstījis nacionālajiem izdevumiem. Pašreiz Kristofers nodarbojas ar sava tēva darbu izstāžu organizēšanu un rīkošanu visā pasaulē. Viņš ir grāmatas “The Artist's Reality” [Mākslinieka realitāte] redaktors, kurā apkopoti viņa tēva filozofiskie apcerējumi. 2003. g. rudenī, sakarā ar Marka Rotko simtgades svinībām, Kristofers un viņa māsa Keita Rotko Praizela palīdzēja atklāt tēva darbu izstādes Latvijā un Krievijā. 2013. gadā no Keitas Rotko Praizelas un Kristofera Rotko gleznu kolekcijām Daugavpils Marka Rotko Mākslas centrs saņēma deponējumā 6 Marka Rotko oriģinālgleznas.

Christopher Rothko graduated from Yale University with a major in Literature, and holds a Doctorate in Psychology from the University of Michigan. He has worked as a clinical psychologist in both private and clinic settings, and has written extensively for national publications as a classical music critic. Currently, Christopher works to organize and present exhibitions of his father's work around the globe. He is the editor of *The Artist's Reality*, a book of his father's philosophical writings. In the fall of 2003, Christopher and his sister, Kate Rothko Prizel, helped open exhibitions of their father's work in Latvia and Russia to celebrate the centennial of his birth. In 2013, *The Collections of Kate Rothko Prizel and Christopher Rothko* provided a loan of 6 original works by Mark Rothko to the Daugavpils Mark Rothko Art Centre.

Pols Hakslis “Rotko un Ņujorkas skola: Personiskas sastapšanās”

“Ir virkne pētījumu par Ņujorkas skolu, daļu no kuriem veikuši manas paaudzes cilvēki, kuri paši šo periodu ir piedzīvojuši, bet daļu – jaunākas paaudzes pētnieki, kuri ir apmācīti mākslas vēsturē. Kā mākslinieks es nepiederu ne pie vienas no šīm kategorijām. Sešdesmito gadu vidū es dzīvoju Ņujorkā un sajaucos ar virkni tālaika spilgtāko mākslinieku un rakstnieku. Viss, ko es varu, ir pastāstīt par tikšanās reizēm ar šiem īpašajiem cilvēkiem.

Ņujorkas skolas mākslinieki izjuta lielu atbildību pret izvēlētajām tēmām un vispār pret nodomu radīt mākslas darbu. Tā bija atbildība pasargāt darbu no kļūdainas reprezentācijas; no iespējas, ka darbi varētu tikt eksponēti nepareizi; no iespējas, ka tie varētu tikt novērtēti pārāk zemu; pat no iespējas, ka darbi varētu nonākt nepareizu cilvēku rokās. Mākslinieki metās cīņā ar kritiķiem, ar medijiem un muzejiem, un galu galā – kas ir skumji – pat cīņā cits pret citu, lai tikai nosargātu minētās vērtības. Rezultātā Ņujorkas skolas pārstāvji bieži vien šķita jutīgi, aroganti, izaicinoši un grūti apmierināmi.

Lai vai kā – pret mani neviens no viņiem tā neizturējās. Iespējams, tālab, ka biju gados jaunāks mākslinieks, turklāt no tāltālas zemes, līdz ar ko netiktu uztverts kā drauds, un galu galā varēju uz Londonu aizvest jaunākās ziņas par viņu reputāciju, es baudīju siltumu, dāsnumu un viesmīlību.

Katrs, kurš tolaik apciemoja Rotko viņa darbnīcā, tāpat kā es atcerēšies viņa ētosa drūmumu. Tika runāts, ka viņš sirgst ar klīnisku depresiju, bet var jau būt, ka tā nāca vien vēlāk. Atceros Rotko kā melanholisku cilvēku. Viņa studija šo noskaņojumu lieliski atspoguļoja – no augšas to izgaismoja lukturis, bet debesu strēli aizsedza logu slēgi, ap kuriem viņš nenogurstoši ņēmās, lai pielāgotu dienasgaismas kūļus. Rotko mēdza stāstīt, ka lielai daļai cilvēku esot kļūdaini priekšstats par to, ka tumšai gleznai nepieciešams lielāks apgaismojums; patiesībā, pastiprinot apgaismojumu, nekāds papildu melnums jau netiek iegūts. Viņa darbnīca bija rembranstiska, un patiesi – viņa prātu lielu daļu laika nodarbināja Rembrants. Kad Rotko atļaidās dīvēngultā, kas bija piestumta pie vienas no darbnīcas sienām, viņš klāstīja, kā dievina Rembranta portretu balti luminiscējošās krokotās apkakles, un to, kā tās atgādina gaismas mākoņus, lidināties uz tumšā fona. Šķita, ka Rotko garīgās mājas atradās tajā laikā un ka viņš pats dzīvoja nepareizajā gadsimtā. Mums kopīga bija mīlestība uz Bēthovena vēlinajiem kvartetiem, un dažus viņš atskaņoja, kamēr satumsa diena.”

Britu gleznotājs **Pols Hakslis** (1938) ir spilgta personība Lielbritānijas mākslas ainā. Savulaik bijis Serpentina galerijas padomnieks un viens no Teita galerijas aizbildņiem, kā arī Teita izstāžu komitejas priekšsēdētājs. Jau 17 gadu vecumā Haksliju uzņēma Londonas Karaliskajā akadēmijā, bet 26 gados viņš piedalījās 1964. gada grupas izstādē *The New Generation* Vaitčapelas mākslas galerijā – kopā ar Deividu Hokniju un citiem savas paaudzes talantīgākajiem gleznotājiem. 1984. gadā īstenojis pasūtījumu – 22 keramikas freskas *King's Cross* dzelzceļa stacijai Londonā. Pols Hakslis ir Karaliskās mākslas akadēmijas goda loceklis.

Paul Huxley “Rothko and the New York School: Personal Encounters”

There has been much research and scholarship applied to the New York School, some by people who are my generation and who lived there throughout the period, others by people who are much younger but trained in the field of art historical research. As an artist I fill neither of these categories. For a few years in the mid 1960s I lived in New York and mixed with many of the key artists and writers of the period. All I can do is to tell of my encounters with these extraordinary people.

The artists of this group carried the gravitas of their subject matter and the intentions behind their work as a burden of responsibility, a responsibility to protect their work from being misrepresented, from being exhibited insensitively, from being undervalued, even from being owned by the wrong people. Battle was engaged with the critics, with the media, with the museums and, eventually, sadly, with each other to protect these values. As a result they often seemed touchy, arrogant, defiant and hard to please.

This was not, however, the way I was treated. Perhaps because as a much younger artist from a far off country I was no threat whatsoever and could at times bring news of their reputation in London. I received nothing but warmth, generosity and hospitality.

Anyone visiting Rothko's studio in those days may remember, as I do, the gloominess of its ethos. He has been described as being clinically depressive but maybe that came later. I remember him rather as a melancholic man. His studio matched this mood being lit from above by a lantern skylight masked by elaborate systems of Holland blinds with which he constantly fiddled to adjust the stream of daylight filtering down from high in the centre of the space. He explained how he believed that most people seem to make the wrong assumption that with a dark painting you have to give it more light when in fact by increasing the light you get nothing extra back. The studio was Rembrandtesque and indeed Rembrandt was on his mind for much of the time. As he reclined on a divan bed against one side of the studio he expounded on his admiration of the white luminous ruffs in Rembrandt's portraits and how they registered as visual clouds of light hovering against their dark backgrounds. He seemed to feel that his own spiritual home was back then and he was living in the wrong point in history. We shared a love for Beethoven's late quartets and he played some of them while the light dwindled.

British painter, **Paul Huxley** (1938) is a bright personality in Great Britain's art world. He was a member of the advisory panels for the Arts Council of Great Britain and the Serpentine Gallery. From 1975 to 1982 he was a Trustee of the Tate Gallery, and also served as chairman of its Exhibitions Committee. He was elected to the Royal Academy in 1987 and has been its Treasurer since 2000. At the age of 17 Huxley was already enrolled at London Royal Academy, but at the age of 26 he participated in a group exhibition of 1964 *The New Generation*, organized at the Whitechapel Art Gallery – together with David Hockney and other talented painters of his generation He was commissioned to make 22 ceramic mural designs for King's Cross railway station in 1984.

Deivids Anfams “Vinsents/Klifords – pētījums par mākslu un identitāti”

Vinsents van Gogs (1853–1890) ir viens no zināmākajiem vārdiem Rietumu mākslas vēsturē. Salīdzinājumā – amerikāņu abstraktais ekspresionists Klifords Stils (*Clyfford Still*, 1904–1980) ir lielā mērā palicis slēpts no sabiedrības acīm, līdz 2011. gadā Denverā tika atvērts muzejs, veltīts viņa mūža darbam. Stils reiz paziņoja, ka mākslā viņš ne no viena nav ietekmējies. Spītējot apgalvojumam, Deivids Anfams savā lekcijā sola uzrādīt fascinējošas un līdz šim nezināmas saistības – kā radošā, tā personiskā līmenī – kas vieno šīs divas 19. un 20. gadsimta vizionārās figūras.

Pirmkārt, Stils labi pārzināja mākslas vēsturi, ko pierāda viņa plašā bibliotēka. 20. gadsimta 20. un 30. gados Stila jauneklīgā pilnveide sakrita ar van Goga popularitātes zenītu. Par piemēru var minēt kaut vai viņa vērienīgo retrospektīvu Ņujorkas *MoMA* 1935. gadā. Cita starpā šī bija pirmā “blokbāstera” tipa izstāde. Šādos apstākļos ir grūti iedomāties, ka Stils varētu nebūt pazīstams ar van Goga gleznām un grafikām, īpaši, ņemot vērā, ka abi mākslinieki meklēja Dievu, izvēlējās audeklus parakstīt tikai ar savu vārdu, nevis uzvārdu, un jau karjeras sākumposmā rūpīgi studēja ainavu un lauku dzīvi.

Otrkārt, Kliforda Stila muzeja kolekcija – kopsummā aptverot vairāk nekā 95 procentus no mākslinieka daiļrades – demonstrē, ka Stils ir skrupulozi izpētījis van Goga tēlu sistēmu un glezniecības metodes, sākot jau no strādniekiem, kurus van Gogs atainoja savā īpašajā krāsu paletē. Ja van Gogs pigmentus klāja ar bieziem otas triepieniem, tad Stils izmantoja paletes nazi, lai panāktu līdzīgu efektu. Tāpat abi tvēra dabu kā atjaunojošu spēku, kas var dziedēt cilvēka eksistences traģiskākos aspektus. Un visbeidzot – kas vissvarīgāk – abi mākslinieki sevi redzēja kā pilnīgus autsaiderus, kuru mantojumu spēs izprast tikai un vienīgi līdzīgi domājošas dvēseles.

Priekšlasījuma noslēgumā no jauna rakursa tiks izgaismots abstraktais ekspresionisms, atklājot šīs kustības radikālāko pārstāvju radošās saknes laikā un vietā, kas bija tālu no 20. gadsimta vidus Ņujorkas skolas populārajām idejām.

Britu mākslas vēsturnieks, kritiķis un kurators **Deivids Anfams** (1955) ir Londonas izdevniecības *Phaidon Press* tēlotājmākslas nodaļas redaktors un Kliforda Stila muzeja Denverā vecākais kurators un pētījumu centra vadītājs. Trīs dekāžu laikā publicējis virkni nozīmīgu pētījumu par abstrakto ekspresionismu, Džeksonu Polloku, Anišu Kapuru, Geriju Hjūmu, un ir izcilās, visaptverošās grāmatas *Mark Rothko: The Works on Canvas* (1998) autors, tādējādi ievietojot sevi Marka Rotko vadošā biogrāfa statusā. 2007. gadā Anhams kūrēja Bila Violas izstādi *Ocean Without a Shore* 52. Venēcijas mākslas biennālē. Patlaban strādā pie izstādes, kas veltīta Džeksona Polloka epohālajai freskai un kas notiks Pegijas Gugenheimas muzejā Venēcijā 2015. gadā.

David Anfam “Vincent/Clyfford—A Study Art & Identity”

Vincent van Gogh (1853-90) is one of the most famous names in the history of Western art. By comparison, the American Abstract Expressionist Clyfford Still (1904-80) had remained largely hidden from the public eye until the opening of a museum in Denver in 2011 dedicated to his life's achievement. Famously, Still once declared that his art was not influenced by anyone else. Despite such an assertion, In this lecture, David Anfam explores the fascinating and hitherto unknown connections—on both the creative and personal levels—that link these two visionary figures of, respectively, 19th and 20th century art.

Firstly, Still had an extensive knowledge of art history, as his wide-ranging library confirms. In the 1920s and '30s Still's youthful formative years coincided with van Gogh's rise to popular stardom, exemplified by the huge retrospective that the Museum of Modern Art in New York devoted to the artist in 1935. This was in effect the first 'blockbuster' exhibition of its kind. In these circumstances it is inconceivable that Still would not have become familiar with van Gogh's paintings and graphics, especially since both artists were god-seekers, chose to sign their canvases with their first names only and, early in their respective careers, made careful studies of the landscape and farm life around them.

Secondly, the Clyfford Still Museum's collection—amounting to over 95% of the artist's entire oeuvre—reveals that Still must have scrutinized van Gogh's imagery and methods in detail, ranging from the laborers that the latter depicted to his extraordinary use of color. As van Gogh applied his pigment in thick, emphatic brush strokes, so Still used the palette knife to create comparable effects. Likewise, both regarded nature as a reparative force, one that could redeem the tragic aspects of human existence. Last and perhaps most importantly, both men saw themselves as absolute outsiders whose legacy to the world could ultimately be understood only by like-minded spirits.

In conclusion, *Vincent/Clyfford—A Study Art & Identity* aims to shed new light on Abstract Expressionism by revealing the creative roots of one of its most radical exponents in a time and place distant from the popular idea of the movement as 'The New York School' of the mid-20th century.

British art historian, critic and curator, **David Anfam** (1955) is a Commissioning Editor in Fine Art at Phaidon Press, London, and Senior Consulting Curator and Director of the Research Center, Clyfford Still Museum, Denver. During three decades' time he has published several significant research articles on abstract expressionism, Jackson Pollock, Anish Kapoor, Gary Hume, and is also the author of the outstanding, comprehensive book *Mark Rothko: The Works on Canvas* (1998), thereby acquiring the status as Mark Rothko's leading biographer. In 2007, Anfam was a curator of Bill Viola's exhibition *Ocean without a Shore* at 52nd Venice art biennial. Currently he is organizing an exhibition around Jackson Pollock's epochal Mural to be held at the Peggy Guggenheim Collection, Venice in 2015.

Senfords Vurmfelds “Rotko/Kacs: Rotko krāsu izmantojums no krāsu uztveres teorijas viedokļa”

“Krāsa ir gleznas izteiksmes valoda – *presentational language* –, kā to kategorizē amerikāņu filozofe Suzanna Langer. Tādējādi krāsas un formas gleznā komunicē pašas par sevi – nozīmes rodas, skatītājam tās tiešā veidā sensori pieredzot. Marks Rotko ne vien saprata, bet pat bija atkarīgs no šīs glezniecības kvalitātes. Krāsu un formu ģenerētā nozīme ir neiztulkojama un līdz ar to – neizpaužama vārds.

Šiem principiem es sekoju, radot arī savus darbus. Lai arī Rotko pie minētās idejas, šķiet, ir nonācis caur citiem avotiem, proti, iespaidojoties no agrāko paaudžu māksliniekiem, mums tik un tā ir daudz kopīga. Drīzāk – ir idejas, kurām arī es sekoju. Rotko vārdā īsti neņemos runāt. Jā, vienu reizi es viņu satiku, un mums bija kopīgi kolēģi, bet mēs nekad netikām runājuši. Tomēr Džona Geidža slavenā eseja par Rotko un krāsām ir vērtīgs uzziņas avots par mākslinieka ietekmēm. Protams, savos centienos skaidrot Rotko mākslu varu kļūdīties, un šis var izrādīties kārtējais piemērs, kad nākamā paaudze ir pārpratusi iepriekšējo – tas ir tikai dabiski.

Kamēr Rotko acīmredzami ietekmējās no Nīčes, man tuvāki ir Langeras un citu klasisko semioloģistu darbi. Mums nav pieejamas informācijas par to, vai Rotko bija pazīstams ar tālaika vizuālo zinātnieku darbiem, kamēr es esmu iepazinies ar specifiskiem pētījumiem par vizuālo zinātni, jo īpaši – agrinā geštaltpsihologa Deivida Kaca un vēlīnajiem Džeimsa Gibsona darbiem, kā arī neseniem neirobioloģijas pētījumiem. Kamēr savā īsajā pasniedzēja karjerā Rotko acīmredzami nicināja krāsu teoriju un jēlkādu krāsu tabulu un diagramu izmantošanu, es – turpretim – esmu tieši iesaistījies gan šādu pētījumu vēsturē, gan praksē savās lekcijās un gleznās.

Tomēr par spīti šīm iezīmētajām atšķirībām, mēs abi tomēr piekrītam Lēgeras idejai: “Krāsai piemīt realitāte pašai par sevi, tai ir sava dzīve.” Ar ieskicētajām paralēlēm es ceru papildināt izpratni par konstruētās abstrakcijas evolūciju un, – jo īpaši, – par Rotko nozīmīgajiem sasniegumiem glezniecībā.”

Senfords Vurmfelds (*Sanford Wurmfeld*, 1942) ir Ņujorkas mākslinieks, kura darbi ir balstīti pamatīgā krāsu mācības vēstures izpētē. Daiļradei raksturīgas arī 360 grādu abstraktās gleznas, kas burtiski ieskauj skatītāju. 1968. gada leģendārajā Ņujorkas *MoMA* izstādē *Art of the Real* Senfords bija jaunākais no uzaicinātajiem dalībniekiem, izstādei pēcāk apceļojot Eiropas vadošās mākslas telpas – *Grand Palais* Parīzē, Teita galeriju Londonā un Cīrihes *Kunsthalli*. 2013. gadā Vurmfelds dzimtajā Ņujorkā piedzīvoja vērienīgu retrospektīvu *Color Visions: 1966–2013*.

Sanford Wurmfeld “Rothko/Katz: Rothko's use of color from the point of view of color perception theory”

Color is a language of expression in painting – a presentational language as the American philosopher Suzanne Langer would categorize it. In this way colors and forms in painting themselves communicate, creating meaning by the direct sensory experience of them by the viewer. Mark Rothko not only understood, but also depended upon this inherent quality in painting – a meaning untranslatable and therefore inexpressible in words.

These are the same tenets I follow in the making of my own work. Though Rothko seems to have arrived at his ideas through other sources, to have been influenced by different earlier artists, and to have employed alternate painting techniques; there are nonetheless a number of crucial ideas and approaches we shared – or rather from which I followed upon. I cannot speak for Rothko. I met him once and we shared some colleagues, though we never spoke. Among other sources John Gage's landmark essay on Rothko's color provides me with a background on his influences and ideas. I use my own sources to explain my understanding of Rothko even though this may well result in yet another example of the next generation building on their misunderstandings of the prior generation – it is a natural limitation.

Whereas Rothko was evidently influenced by Nietzsche, I depend on the work of Langer and other classical semiologists. We are left unaware if Rothko knew the work of contemporary visual scientists, but I admit to a specific study of visual science especially the work of the earlier gestalt psychologist, David Katz, the later writings of James Gibson, and recent research of neurobiologists. Whereas in his brief teaching career Rothko evidently disdained color theory and any use or interest in color charts and diagrams, I have a direct involvement both with the history and practice of such investigations in my teaching and my painting.

Yet despite these marked differences, we clearly both believed in Leger's idea: “color has a reality in itself, a life of its own.” By these comparative remarks I hope to present a further understanding of the evolution of constructed abstraction and specifically of Rothko's important accomplishments as a painter.

Sanford Wurmfeld (1942) is an artist from New York whose works are based on thorough history of color studies. He has also created fully abstract 360-degree paintings that literally envelop a viewer. At the legendary New York *MoMu* exhibition *Art of the Real* in 1968, Sanford was the youngest among the invited participants, and later this exhibition moved on to other leading European museums – *Grand Palais* in Paris, the Tate gallery in London and *Kunsthall* in Zurich. In 2013, Wurmfeld had a large retrospective exhibition – *Color Visions: 1966 – 2013* - in his native city of New York.

Marko Džanoti “No Gētes līdz Rotko: Jauni veidi, kā ar krāsu tvert un radīt”

Gētes “Krāsu mācība” (*Farbelehre*, 1810) ir sākumpunkts, lai par krāsu runātu ne vien no fiziskā, bet arī psiholoģiskā aspekta. Šādas pieejas ietekme aizsniedzas krietni viņpus impresionisma un pat abstraktā ekspresionisma robežām. Marks Rotko ir viens no 20. gadsimta gleznotājiem, kurš patiesi spēja ar krāsas palīdzību radīt jaunu izpratni par telpu gleznā. Viņa ietekmi var just citu gleznotāju darbos it visur pasaulē. Par nožēlu šī kvalitāte nereti tiek pārprasta, krāsu tverot vien kā dekoratīvu elementu. Abstrakcija mūsdienās reti kad vairs tiek skatīta kā garīga vai subjektīva pieredze, bet drīzāk kā čaula, ārēja zīme, jo īpaši pēc popārta. Priekšlasījuma mērķis ir parādīt, ka, izmantojot krāsu, arī laikmetīgie mākslinieki spēj radīt subjektīvu pieredzi.

Marco Gianotti “From Goethe to Rothko: New ways of perceiving and creating through color”

Goethe's *Farbenlehre* (Doctrine of color as translated by Eastlake, 1810) is a starting point to deal with color not only in a physical, but also in a physiological way. The impact of such an approach goes beyond Impressionism and even Abstract Expressionism. Mark Rothko is one the painters in 20th century who really managed to create a new conception of space in painting (ho topos) through color. His influence might be felt in painters from all over the world. Unfortunately this quality many times is misread for color is believed to be a decorative element. Abstraction nowadays is rarely view as a spiritual or a subjective experience but rather as an exterior sign, especially after Pop art. The aim of this lecture is to show that this subjective, experience might be felt in contemporary artists by the use of color.

Gleznotājs, rakstnieks, tulkotājs un pasniedzējs **Marko Džanoti** (1966) dzīvo un strādā Brazīlijā, ir Sanpaulu Universitātes asociētais profesors. Pētījis Gētes krāsu mācību un krāsu izmantojumu mūsdienu glezniecībā.

Painter, writer, translator and lecturer **Marco Gianotti** (1966) lives and works in Sao Paulo, Brazil. He is associated professor at Sao Paulo University and has studied Goethe's teaching of colors and application of colors in contemporary painting.

Annija Koena-Solala “Marka Rotko daudzie ceļojumi”

Jaunajā grāmatā “Marks Rotko”, kuras latviešu tulkojums tiks prezentēts konferences laikā, tās autore Annija Koena-Solala pēta Rotko trajektoriju, viņam kļūstot par vienu no 20. gadsimta nozīmīgākajiem māksliniekiem. Grāmatā aplūkots, kā attīstījusies viņa darba estētika, ļaujot to ievietot abstraktā ekspresionisma rāmjos, kā vijies sarežģītais tīkls starp Rotko publisko spozmi un personiskajām šaubām, un kā garīgā dimensija sakņojās viņa pagātnē.

Franču kultūrvēsturnieces Annijas Koenas-Solalas monogrāfijā aprakstīts Latgales ebreju zēna sarežģītais ceļš no imigranta līdz atzītam māksliniekam. Autore pievēršas Rotko veikumam 20. gadsimta kultūras kontekstā un mēģina atbildēt uz vairākiem būtiskiem jautājumiem – ko viņam nozīmēja Dvinskas periods? Kā tas ietekmēja Rotko personību? Kā mākslinieka pasaules uztveri veidoja Talmūda–Toras skolā gūtā izglītība un daudzie noraidījumi, ar kuriem viņam nācās saskarties izcelsmes un izvēlētās profesijas dēļ? Kāds bija viņa ceļš uz publikas un kritiķu atzinību, un cik daudz tā viņam nozīmēja?

Grāmata ir neparasts Rotko portrets, kas atklāj viņa sarežģīto dzīvesstāstu – centienus integrēties amerikāņu sabiedrībā, sava ceļa meklējumus, protestu pret mākslas komercializāciju, alkas pēc stabilitātes un vienlaikus bailes no pārlietu ērtas dzīves, finanšu grūtības, depresiju un, visbeidzot, pašnāvību.

Par spīti tam, ka ar mākslu Rotko sāka nodarboties salīdzinoši vēlu – 30 gadu vecumā viņš piedzīvoja savu pirmo personālizstādi – viņa izraušanās notika īsti laikā. Tieši tad, kad mākslas pasauli pārņēma izteikta metamorfoze, kad amerikāņu gaume attīstījās modernisma virzienā un amerikāņu mākslinieki nonāca globālās laikmetīgās mākslas ainas priekšplānā. Gadsimta vidū Rotko bija slavens: 1952. gadā viņa darbus pirmo reizi izstādīja *MoMA* Ņujorkā; vēl pēc diviem gadiem viņam bija iespēja sarīkot izstādi Čikāgas mākslas institūtā, un sekojošajos gados viņa darbi tika izrādīti viņpus okeānam – Eiropas lielākajos muzejos.

Rotko kapela Hjuštonā – ekumeniskās meditācijas vieta – ir viena no pasaulē visapmeklētākajām mākslas vietām, kā arī svētceļojuma galamērķis virknei garīgo un politisko līderu. Galu galā Rotko izdevās revolucionizēt publikas mākslas pieredzi: viņa mērķis bija īsa acs uzmetiena vietā panākt patiesu interakciju ar gleznu, lai skatītājs pieredzētu nevis gaistošu mirkli, bet gan īstenu atklāsmi. Tādā ziņā Marks Rotko viennozīmīgi izceļas kā savas paaudzes pionieris – pēc cīņiem panākt, lai viņa mākslai būtu sociāla ietekme un lai tā “salabotu pasauli”, viņš sastop arvien jaunu auditoriju vēl šodien – tostarp Latvijā, kur viņš ir dzimis – tādējādi kļūstot par patiesi globālu 20. gadsimta mākslinieku.

Franču akadēmiķe un kultūras vēsturniece **Annija Koena-Solala** ir Žana Pola Sartra, Leo Kastelli un Marka Rotko biogrāfe, Parīzes Pompidū centra 2014. gada izstādes *Magiciens de la terre* kuratore. Dzimusi Alžīrijā, bet patlaban dzīvo pamišus Parīzē un Kortonā. Sorbonas universitātē ieguvusi doktora grādu.

Annie Cohen-Solal “The Many Voyages of Mark Rothko”

In her new book *Mark Rothko*, Annie Cohen-Solal further develops her approach of the art world, based on the cultural and historical contexts. She explores Rothko's trajectory to becoming one of the most important artists of the twentieth century -the aesthetic evolution that defined his work in the Abstract Expressionist movement; the web of complexities between Rothko's public success and his own personal doubts; and how his spiritual dimension remained rooted in his own past.

His many voyages took him from czarist Russia and the pogroms, where he spent years at a Talmudic school, to the United States, where he experienced rejection in an era of intense xenophobia and anti-Semitism, and back and forth to Europe. Rothko forged a strong identity and developed a precocious political awareness. To pursue a career in art meant, for him, joining an outcast professional group with which he could identify. Always a pioneer and a rebel, he had an uneasy relationship with established institutions--disturbed by the idea of art as a commodity, and fearful that his work would be regarded as “decorative.”

Despite his late start as an artist, at age thirty he had his first solo show. His breakthrough came at a perfect time—just as the art world was engaged in an extraordinary metamorphosis, American taste toward modernism was developing, and American artists were shifting toward the forefront of the contemporary art world scene. By midcentury, Rothko was famous: in 1952, his works were exhibited at the Museum of Modern Art for the first time; two year later, he was given a pivotal solo show at the Art Institute of Chicago, and in the years to follow was exhibited across the Atlantic in major European museums.

His Rothko Chapel in Houston, a place of ecumenical meditation, is one of the world's most visited art sites, and a pilgrimage site for some of the best-known spiritual and political leaders. Ultimately, Rothko managed to revolutionize the public's artistic experience : what he aimed for was not just a quick look at a painting but a true interactive episode, not a fleeting moment but a genuine revelation. In this respect, he stands out as a pioneer in his generation : after striving for his work to have a social impact and “repair the world,” he keeps finding new audiences today –as on Latvia, where he was born-, becoming a true global artist of the twenty-first century.

Annie Cohen-Solal, French academician and culture historian, is a biographer of Jean-Paul Sartre, Leo Castelli and Mark Rothko and a curator of the exhibition *Magiciens de la terre* organized at the Pompidou Centre, Paris, 2014. Born in Algeria, but currently lives in Paris and Cortona alternatively. She has obtained doctor's degree at Sorbonne University.

Eleonora Šturma “Edvīns Strautmanis - trimdas abstraktais ekspresionists” Eleonora Šturma “Edvīns Strautmanis - Abstract Expressionist in Exile”

Daugavpilī dzimusī **Eleonora Šturma** (1928) ir zīmīga personība mūsdienu Latvijas mākslas vēsturē. Vairāk nekā 50 gadus viņa ir dokumentējusi un cītīgi aprakstījusi latviešu mākslinieku izstādes Ņujorkā, kur dzīvo kopš 1953. gada, un tuvākajā tās apkārtnē. Trimdas presē kopš 1960. gada mākslas zinātniece ir publicējusi neskaitāmus rakstus par māksliniekiem un izstāžu recenzijas, līdz ar to kļūstot par pašu ziņošāko un pieredzes bagātāko trimdas mākslas pazinēju.

Eleonora Sturm, born in Daugavpils (1928), is a prominent personality in the history of contemporary Latvian art. For more than 50 years she has been documenting and thoroughly describing the exhibitions of Latvian artist works held in New York (where she lives) and also in its nearest neighborhood. Since 1960, she has published countless essays on art and exhibition reviews in the press, thereby becoming the most knowledgeable and experienced art connoisseur in exile.

Valters Unterrainers “Muzeji un citas izstāžu telpas jeb kā mākslinieki iemācās mīlēt arhitektus”

Pēdējo divu dekāžu laikā pasaulē atvērti neskaitāmi jauni muzeji, mākslas galerijas un citas izstāžu telpas. Visievērojamākā izaugsme notikusi Ķīnā, kur 1980. gadā bija 300 muzeji, bet paredzams, ka 2015. gadā to skaits sasniegs 3000. Urbānajā diskursā jauni muzeji un mākslas būves tiek uzskatītas par pilsētu “kultūras ilgtspējas” dzinējspēkiem.

Jēdziens gan ir ļoti izplūdis, un realitāte ir kas vairāk par ekonomiski centrēto “pilsētas zīmološanu”, lai tādējādi veicinātu tūrismu. Tāpat pārsteidz tas, ka daudzviet mākslas celtnes ir labāk zināmas, atspoguļotas presē un vairāk pārspriestas nekā māksla, kurai tās dod pajumti. Liela daļa šo celtnu tiek uzskatīta par mākslas objektiem, bet ne pārāk daudzi pārzina mākslu, kas tajās izstādīta.

Tas mudina uzdot divus jautājumus: ciktāl arhitektūra pati par sevi ir mākslas forma? (Turklāt Rietumu arhitektūras vēsturē pat uzskatīta par visu mākslu māti.). Bet vēl svarīgāk – kāda ir vispiemērotākā arhitektūra mākslas darbu izrādīšanai, apcerēšanai, apdomāšanai, meditēšanai, apspriešanai, izbaudīšanai, kritizēšanai? Vienkāršojot tas ir jautājums par attiecībām starp iepakojumu un saturu.

Plaši pazīstamu, bet egocentrisku būvju galvenais mērķis - būt unikālām un iespaidīgām - upurē iespēju tām kļūt par mājām – par lielizmēra “gleznas rāmi” jeb kontekstuālu un produktīvu telpu mākslas komunikācijai. Visbiežāk šīs celtnes neapmierina pat tādas pamata tehniskās prasības kā pastāvīgu iekštelpu klimatu, optimālu apgaismojumu vai drošību.

Savā priekšlasījumā Valters Unterrainers pievērsīsies iedvesmojošiem mākslas telpu piemēriem, kad gan slaveni (*Renzo Piano, Peter Zumthor*), gan ne tik slaveni (*Heinz Tesar, Gigon & Guyer*) arhitekti ir projektējuši celtnes, kas “kalpo mākslām un nevis otrādi” (kā savulaik Renzo Piano sacījis par *Fondation Beyeler*). Lai vai kā, viņu atkāpšanās no skaļiem un modīgiem žestiem, viņu koncentrēšanās uz saturu un skatītājiem ne tuvu nav nedz garlaicīga, nedz banāla. Tās ir aizraujošas celtnes, kas salaulā mākslu un arhitektūru.

Austriešu arhitekts un profesors **Valters Unterrainers** (1952) kopš 1980. gada vada arhitektu biroju Feldkirchē ar specializāciju ekoloģijā, projektos īstenojot ekstrēmu energoefektivitāti. Viņa birojs projektējis pirmo ar solāro enerģiju nodrošināto skolu Austrijā, kā arī vairākkārt godalgots par koka un kartona arhitektūras paraugiem. Unterrainers savas karjeras laikā regulāri devies ilgstošos izpētes braucienos uz Jaunzēlandi, Meksiku, Indiju, Kambožu un Dienvidāfriku. Kopš 2014. gada viņš ir ilgtspējīgās arhitektūras profesors Orhūzas Arhitektūras skolā Dānijā.

Walter Unterrainer “Museums and other exhibition spaces or how artists learn to love architects”

Over the last two decades, innumerable new museums, art galleries and other exhibition spaces have been built and opened all over the globe. The most extreme growth happened in China, where the number of museums went up from 300 by 1980 to estimated 3000 museums by 2015. In urban discourses, new museums and buildings for art have been considered as drivers for ‘cultural sustainability’ of cities.

The notion is very diffuse and the reality is more an economic centred ‘city branding’ to help promotion of tourism. What surprises: in many cities, the buildings for art are better known and more published and discussed than the art they accommodate. A lot of them are considered as art objects, but not many people know about the art they exhibit.

This raises two questions: How much is architecture itself a form of arts? (in western architecture over history even considered the mother of all arts) - but more relevant: what are appropriate architectural spaces for presenting, exhibiting, contemplating, reflecting, meditating, discussing, enjoying, dissenting, debating etc. various creations of art.

Simplified, this is a question about the relation between package and its content. Furthermore, the urban and spatial question goes far beyond museums and buildings for art: how should public spaces in democratic societies be supported by art and how can public art support ‘cityness’ and urban meaning versus universal spaces of consumerism.

Famous but egocentric buildings with the main purpose of ‘uniqueness’ and spectacularity often fail to be a ‘home’, a large scale ‘picture frame’ or a contextual and productive space for communicating art. Often they even do not fulfil basic technical aspects in terms of a consistent indoor climate, optimized lighting or safety.

The lecture will focus on inspiring examples of spaces for art, where famous (Renzo Piano, Peter Zumthor) or not so famous (Heinz Tesar, Gison and Guyer) architects have designed buildings, which ‘serve the arts and not the other way round’ (Renzo Piano on Fondation Beyeler). Nevertheless, their resignation on loud and fashionable gestures, their focus on content and on the viewers is far from being boring or banal. They are exciting buildings which marry art and architecture.

Austrian architect and professor, **Walter Unterreiner** (1952) has been head of the architect office in Feldkirche since 1980. They specialize in ecology, implementing in their projects extreme energy efficiency. His office has designed the first school building in Austria supplied by solar energy, and they have been awarded prizes several times for models of wooden and cardboard architecture. During his career Unterreiner has made regular and long trips to explore New Zealand, Mexico, India, Cambodia, and South Africa. Since 2014, he is professor of sustainable architecture at Aarhus Architecture School in Denmark.

Džeimss Klārks “Abstraktais ekspresionisms mūzikā un mākslā” James Clarke “Abstract Expressionism in Music and Art”

Džeimss Klārks (*James Clarke*, 1957) ir britu pianists un komponists. Studējis kompozīciju Sauthemptonas Universitātē (*Southampton University*) un Pilsētas Universitātē Londonā (*City University London*), kā arī Helsinkos pie somu komponista *Usko Meriläinen*. Kā viesprofesors strādājis vairākās valstīs, tai skaitā Azerbaidžānā, Krievijā, Zviedrijā, Somijā, Vācijā, u.c. Klārka darbi pirmatskaņoti Anglijā, Austrijā, Vācijā, Itālijā, Beļģijā un šogad septembrī – arī Latvijā.

James Clarke (1957) is a British pianist and composer. He has studied composition at Southampton University and at London City University, as well as in Helsinki with the Finnish composer Usko Merilainen. He has worked as a guest professor in several countries, including Azerbaijan, Russia, Sweden, Finland, Germany a.o. Clarke's works have been performed for the first time in England, Austria, Germany, Italy, Belgium and – this September – in Latvia too.

Hosē Manuels Siria „Rotko brīnumi”

Iepretim šim diskursam, kas balstīts XX gadsimta otrās puses Ziemeļamerikas avangarda mākslas virzienā, ir Marks Rotko, kurš arī šodien mums turpina atklāt šo neviendabīgo kustību – Abstraktais ekspresionisms. Te jāatzīmē tieši Rotko piedāvātā izteiksmes valoda, kas 30. gadu beigās – līdzīgi kā daudziem tās paaudzes māksliniekiem – ir balstīta interesē par Eiropas sirreālismu, bet kuras attīstība sasnies tam laikam neredzētu abstrakcionismu.

Sākot no Rotko daiļrades brieduma posma, neskaitāmi vēsturnieki un mākslas kritiķi ir centušies atrast veidu, kā to skaidrot. Mākslas vēsture vispār ir vēsture par plaģiātiem un piesavināšanos, par priekšteču un pēcteču attiecībām. Bet jūs zināt, ka neesmu vēsturnieks. Esmu mākslinieks. Tāpēc tā vietā, lai runātu par Rotko vietu lielajā kopējā žanru „kokā”, es, balstoties manis paša pieredzē, izvēlos domāt par paša Rotko domāšanas struktūru, viņa apspēstību pētīt gleznas vizuālo dabu un par to veidu, kā to uztver un pieņem skatītājs. Protams, 1949. gadā Matiss ar darbu *The Red Studio* (Sarkanā istaba”), nokļāot gleznu ar vienu krāsu, no jauna atklāja gleznojumu laukumus. Taču būtiski ir spēt iejusties mākslinieka ādā, atturēties no vispārpieņemtiem un acīmredzamiem spriedumiem. Jau iepriekš, 1948. gadā darbā *No. 1 (Untitled)* mūsu gleznotājs Rotko jau bija atmetis savu iepriekšējo darbu figuratīvo domāšanu un sācis akcentēt telpas, krāsu un toņu attiecības.

Skatot šos darbus, man patīk iedomāties (no jauna atgādinu, ka neesmu vēsturnieks, tāpēc man ir šī privilēģija būt mazliet poētiskākam) Rotko atgriežamies savā studijā. Viņš bija gara auguma vīrs, mazliet lempīgs, ar šaubās sarauktu pieri, apzinoties, ka atrodas tik tuvu un reizē arī tālu no tā, pēc kā ilgojas. Tā varēja būt kāda 1949. gada janvāra ceturtdiena. Viņš rūpīgi izpēta audeklus, kurus sagatavojis no rīta, kad gaisma, kas iespīdēja logos, bija tik intensīva. Viņam prātā ienāk viens vārds – brīnums. Tā nav pirmā reize, kad viņš stingri tic, ka tikai brīnums viņam ļaus turpināt radīt. Viņš atceras rakstu, ko pirms diviem gadiem viņam bija pasūtījis labs draugs Mortvells (*Motherwell*). Viņš aiziet līdz savam rakstāmgaldam, atrod žurnālu un ar atturīgu smaidu to šķirsta. Atradis savu tekstu, viņš nonāk līdz rindkopai: „Mākslinieka visspēcīgākais līdzeklis un ierocis ir ticība paša spēkiem, lai radītu brīnumus, kad tie ir nepieciešami. Gleznām jābūt brīnumainām – gan tad, kad tās rodas, gan to radīšanas procesā, gan brīdī, kad mākslinieks to pabeidz.” Viņš vērs savu skatienu uz rakstāmgalda virsmu, kur atrodas dažī akvareļi, kurus šorīt nepabeidza. Negribot tos aiztikt, viņš pieliecas, līdz deguns ir tikai dažu centimetru attālumā no tiem. Krāsas, ēnas, plankumi, ūdens pēdas – tas viss atklājas mākslinieka neizmērojami dziļā skatienu priekšā, it kā pilnībā attālinoties no triviālās pasaules haosa. Šis bija tas īpašais brīdis, ko viņš bija gaidījis, - kā triumfējoša nots, lai turpmākajos gadus spētu sacerēt savu iespaidīgo simfoniju.

Varbūt jūs iebildīsiet, ka nenotika tieši tā, kaut gan no mākslinieka skatpunkta varu apgalvot, ka šī vīzija ir neapstrīdama. Bet tas ir mazsvarīgi. Tas, kam es tiešām ticu, ir fakts, ka Rotko atrada to atslēgu, kas atslēdza vienu no svarīgākajām durvīm mūsdienu glezniecības vēsturē. No tā brīža brīnumi sāka notikt.

Pienāk 1970. gada 25. februāris. Rotko asistents Oliveris Steindekers (*Oliver Steindecker*) atrod mākslinieka līķi studijas vannasistabā. Studija iekrāsojusies sarkana (kā Matisa darbā). Tragiskais kā vienīgā atbilde nebeidzamajai neapmierinātībai ar radošo procesu? Varbūt viņa lēmums bija daudz intīmāk saistīts ar viņa plastisko poētismu, nekā pirmajā mirklī varētu šķist. Kā viņš pats norādīja 1958. gadā *Pratt Institute* konferencē – pirmā mākslas darba sastāvdaļa ir „interese par nāvi”. Rotko pēdējo gleznu izstarotā vientulība un bēdas bija tik intīmas, ka tās bija spējīgas izrauties no audekla rāmjiem, lai nokļūtu uz mākslinieka paša ādas.

Jose Manuel Ciria - "Rothko's Miracles"

Oposite to this discourse, based on the XX century second half North American vanguard art trend, is Mark Rothko – who even today continues to discover for us this heterogeneous movement – Abstract Expressionism. Here, we have to note that the language of expression offered by Rothko which at the end of the 30s – like that of many other artists of his generation – was based on the interest in European surrealism, in the course of its development would achieve abstractionism unprecedented for that time.

Beginning with Rothko's mature period, myriads of historians and art critics have made attempts to find the way how to explain this phenomenon. Art history in general is the history about plagiarism and misappropriation, about the relationships between the predecessors and the successors. But you know that I am not a historian. I am an artist. Therefore instead of talking about Rothko's place in the big common genre "tree", I, from my own experience, choose to think about Rothko's own thinking structure, his obsession with studying visual nature of a painting and the way the viewer perceives and accepts it. Of course, in 1949, by covering the surface of his painting *The Red Studio* with only one color, Matisse discovered color fields anew in painting. However, it is essential to be able to put oneself in artist's shoes, to reserve conventional and downright judgments. Before all this, in 1948, by his work *No.1 (Untitled)*, our painter Rothko had already done away with his figurative thinking and had started to emphasize the relations between space, color and color tones. When I look at these works, I like to imagine (I remind once more that I am not a historian and therefore I have a privilege to be a little bit poetic) Rothko returning to his studio. He was a tall man, a little bit clumsy, frowning with doubt, realizing that he was so near and at the same time so far from what he was yearning for. It might have been Thursday in the January of 1949. He thoroughly studies the canvases which he has prepared in the morning when the light coming through the windows was so intensive. A word "miracle" comes into his head. This is not the first time he strongly believes that only a miracle will enable him to continue creating. He remembers an essay commissioned by his close friend Morthwell several years ago. He goes to his writing desk, finds a journal and, with a reserved smile, leafs it through. Having found his essay, he reads a paragraph: "The most powerful artists' tool and weapon is faith in their own powers to create miracles when they are needed. Paintings should be miraculous always – when they are emerging, during the process of their creation and when the artist finishes them." He throws a quick glance at the writing desk where some watercolors he has finished this morning lie. He does not want to touch them, he bends down so that his nose is only some centimeters away from them. Colors, shades, spots, traces of water – all that emerges before the infinitely deep look of the artist, as if completely moving away from the chaos of the trivial world. This was the particular moment he had been expecting – as a triumphant note, enabling him to compose his powerful symphony in future.

Perhaps you may say this did not happen just like that, though from artist's viewpoint I can assert that this vision is irrefutable. But this is unimportant. What I really believe in is the fact that Rothko found the key which had unlocked one of the most important doors in the history of contemporary art. And since that moment miracles began to occur.

February 25 of 1970 came. Rothko's assistant, Oliver Steindecker, found artist's body in the bathroom of his studio. The studio was colored red (like in Matisse's picture). Was it the tragic as the only answer to the neverending dissatisfaction with a creative process? Perhaps the decision he had taken was more intimately related to his plastic poetical nature than it might seem at the first moment. In 1958 at the *Pratt Institute* conference he himself said – the first component of an art work is "interest in death". Loneliness and sorrow that radiate from Rothko's last paintings were so intimate that they were able to escape from the frame of the canvas to get to artist's own skin.

Pītera Grifina 20 - gadu retrospektīva “*I am only the head of those that went before me*” Marka Rotko mākslas centrā

Lielākā daļa gleznu un jauktās tehnikas darbu šajā izstādē ir saistīti ar laiku, atmiņām un asociācijām par to, kā pagātne ietekmē tagadni. Izstādes nosaukums *I am only the head of those that went before me* ir patapināts no čīliešu dzejnieka Pablo Nerudas dzejas.

Pītera Grifina dziļā interese par laika jēdzienu, kā arī pagātnes un tagadnes attiecībām aizsākās, dzīvojot Romā. Roma ir pilsēta, kurā ļoti spēcīgi var izjust laika metamorfozes klātbūtni, tostarp tās iedzīvotājos. Tieši tur Grifins spilgti apzinājās, kā vēstures gaitā romieši savu dzīvi ir būvējuši uz iepriekšējo paaudžu mantojuma. Visu to pieredzot, Grifins aptvēra cilvēka dzīves zudību, kā arī to, cik gan lielā mērā mēs katrs pievēršam uzmanību pagājības saiknei ar šodien.

90. gadu vidū Pīteru Grifinu uzrunāja Pablo Nerudas fonds, aicinot īstenot sadarbības izstādi, kur Grifina gleznas un grafikas tiktu saistītas ar Nerudas dzeju. Nodarbinot sevi ar laika ritējuma un atmiņu tēmu, Nerudas darbi bija mākslinieku aizrāvuši jau iepriekš.

Atmiņas un asociācijas nereti ir fragmentāras un bieži vien pat sapinušās ar citām domām. Dažas atmiņas ir skaidrākas, citas – ne tik ļoti, un teju visas drastiski mainās, tās pārcilājot arvien no jauna. Pīters Grifins savos darbos izmanto dažāda līmeņa abstrakciju, bet visos darbos jaušama cilvēka klātbūtne, tādējādi māksliniekam uzdodot jautājumus, ko nozīmē – būt dzīvam. Izstādes darbi mudina piedomāt, kā pagātne var iespaidot mūsu tagadni un kā nenokļūt tās gūstā. Lielu lomu tajā, kā formējas mūsu dzīve, nospēlē asociācijas un iztēle, ne tikai atmiņas.

Pēdējā gada laikā divi Londonā dzīvojoši mūsdienu džeza mūziķi – Toms Donalds no Austrālijas un Sirēna Rileja no Vašingtonas (ASV) – komponē mūziku, kas balstīta Grifina gleznās. Kopā ar vēl diviem latviešu mūziķiem uzreiz pēc izstādes atklāšanas svinīgās daļas Marka Rotko mākslas centrā viņi uzstāsies ar dzīvo koncertu.

Britu mākslinieks **Pīters Grifins** (*Peter Griffin*, 1947) 15 gadu vecumā pameta skolu, lai piestrādātu rūpnīcās, spēlētu regbiju un ar stopiem apeļotu Eiropu. Pēcāk mācības vakarskolā ļāva viņam startēt augstskolā. Studiju laikā Londonas Karaliskajā Mākslas koledžā viņam bija iespēja iepazīties ar glezniecības lielmeistariem kā Deivids Hoknijs un Frānsiss Bēkons, kuri tobrīd tur pasniedza. Nereti Grifina māksla tapusi, literatūras un filozofijas iedvesmota. Mākslinieks ir radījis darbus saistīt ar čīliešu dzejnieka Pablo Nerudas daiļradi, bet 2002. gadā viņš saņēma Ortegasa i Gaseta fonda Madridē pasūtījumu veikt darbu sēriju šim izcilajam spāņu domātājam. Grifina glezniecības allaž klātesošais motīvs ir centieni rast atbildi uz jautājumu, ko nozīmē būt dzīvam.

Peter Griffin “I Am Only The Head of Those That Go Before Me” A Twenty Year Retrospective

The majority of paintings and mixed media pieces in this exhibition relate in varying degrees to time, to memory and association and to how the past relates to the present. The title of the show “I am only the head of those that went before me” is an adaptation of a line from a poem by the Chilean poet Pablo Neruda.

Griffin's deep interest in the notion of time and the relationship between the past and present started during a period he spent living in Rome. Rome is a city where one is very much aware of the metamorphosis of time and how it is reflected through individual beings as well as successive generations. It was there that he became very aware of how, throughout history, Romans had built on the lives of their previous generations not only intellectually but also physically and culturally. Seeing all this left him very aware of the fleeting nature of individual life but also of how we relate the past to the present.

It was in the mid 1990's when approached by the Fundacion Pablo Neruda to collaborate in an exhibition of Griffin's paintings and prints in relation to Neruda's poems that several aspects of time of memory and of association began to intensify and pre occupy his thoughts. Often these memories and associations are fragmented and occasionally intermingled with other thoughts and have at times involved many areas of what is referred to as the human condition. Some memories have a greater clarity than others and change drastically through the process of working with them. His paintings use various degrees of abstraction and recognisability but what all the works contain is a sense of the human presence and in this there is a questioning of what it means to be alive.

What the work in this exhibition does is to make us aware of how the past can influence our present while not becoming its prisoner but also how association and imagination play a greater role in our life as reality.

Throughout the last year two London based contemporary jazz musicians have been writing music based on Griffin's paintings Tom Donald from Australia and Sirena Riley from Washington DC USA along with two Latvian musicians will play these compositions live immediately after the vernissage of Griffin's exhibition at The Mark Rothko Centre.

The British artist **Peter Griffin** (1947) left school at the age of 15 to do some work at the factory, play rugby and travel around Europe by hitch-hiking. Later he finished evening school and could enter a higher education institution. During his studies at the Royal Academy in London he had the opportunity to get acquainted with such great masters of painting as David Hockney and Francis Bacon who taught there at that time. Frequently Griffin's art has been inspired by literature and philosophy. He has created works based on Pablo Neruda's (Chile) work, but in 2002, he received a commission from Ortega i Gaseta Foundation (Madrid) to create a series of works dedicated to this outstanding Spanish thinker. The motif always present in Griffin's works is seeking for the answer to the question: What does it mean to be alive?

Piezīmes / Notes

ABSTRAKTAIS EKSPRESIONISMS - EMOCIJU VALODA

ABSTRACT EXPRESSIONISM - LANGUAGE OF EMOTIONS

TĒZES / THESIS

RĪGA - DAUGAVPILS

23.-25.09.2014.

Redaktore / Editor: Anna Iltnere

Foto / Photography: Jānis Deinats, Daugavpils pilsētas dome, Rīga 2014

Dizains / Design: Ds7

Tulkojums angļu valodā / Translated by (in English): Broņislava Kalniņa, Anna Iltnere

Tulkojums latviešu valodā / Translated by (in Latvian): Broņislava Kalniņa, Anna Iltnere

Izdevējs / Publisher: Daugavpils Mark Rothko Art Centre

www.rothkocenter.com

ISBN 978-9934-8467-5-5

DAUGAVPILS

MARKA MĀKSLAS
ROTKO CENTRS

EIROPAS KULTŪRAS
GALVAPILSĒTA

RĪGA | 2014

NOTIKUMS